

ВИЗНАННЯ

ЧУДО «ТРИ В ОДНОМУ»

Наталія ЯЦЕМІРСЬКА, «ПОДОЛЯНИН»

- Для тих, хто ще не знає, товтри - то залишки узбережних рифів, витягнених паралельно до давньої берегової лінії. Товтри - це місцева назва скелястої дуго-подібної гряди, висота якої в межах парку сягає в середньому 400 метрів над рівнем моря. Аналогів такого чуда в світі немає. Щоправда, за геологічною структурою є подібні скелясті гряди у Великобританії та США.

Подільські Товтри - це сукупність викопних рифових споруд узбережжя бар'єрного характеру, які утворилися у мілководних міоценових морях. У рельєфі товтри мають вигляд скелястої дуго-подібної гряди. Над навколишньою Подільською рівниною ця гряда піднімається на 60-65 м. Її довжина сягає 250 км, ширина - 15-20 км. Деякі форми мають вигляд витягнутого валу або окремих конусоподібних горбів, іноді - форму морських атолів. Проте найбільш поширеною формою є кражі у вигляді витягнутих валів шириною до 0,5 км. У більшості випадків поверхня цих кражів хвиляста, а схили опуклі.

- Як відомо, загальна площа Національного природного парку - понад 250 тисяч гектарів, розміщених на території Кам'янець-Подільського, Чермеровецького та Городоцького районів. Чи є якась суттєва відмінність між окремими його частинами?

- Якщо вже бути точним, то загальна площа НПП «Подільські Товтри» становить 261316 гектарів. Щодо відмінностей, то, наприклад, придністровська частина Подільських Товтр сильно та доволі густо розчленована глибокими каньйоноподібними долинами лівих притоків річки Дністер. Долини мають глибину до 200 м, круті схили та вузьке дно. Це саме та частина ще одного природного чуда - Дністровського каньйону.

Товтровий краж багатий карстовими формами. Трапляються тут і печери, як от «Кармелюкова» у с.Привороття чи «Атлантида» у с.Завалля. У межах парку росте майже 1700 видів рослин, з них близько 300 - ендемічні та субендемічні подільські види, а також реліктові та рідкісні рослини. Фауна налічує 55 видів ссавців, 214 - птахів, 10 - плазунів, 11 - земноводних та низку видів безхребетних тварин, які ще потребують детальних досліджень. До Червоної книги України занесено 60 видів рослин і 85 - тварин (з них 14 - ссавців, 26 - птахів і 45 - комах).

Нам є чим пишатися. На території парку знаходяться 127 об'єктів природно-заповідного фонду України: 15 заказників загальнодержавного значення, 4 пам'ятки природи загальнодержавного значення, 18 заказників місцевого значення, 3 парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва, 87 пам'яток природи місцевого значення, заповідне урочище, ботанічний сад, зоологічний парк. Такі об'єкти, як Смотрицький каньйон та Бакотська затока охороняються відповідно до Міжна-

родної Рамсарської конвенції як середовище існування водоплавних птахів. А ще унікальні Чотири Кавалери, заказник «Чапля», Сатанівський заказник, де в штольні с.Іванківці живе велика кількість кажанів...

- Олеже Іосиповичу, після того, як НПП «Подільські Товтри» став одним із природних чудес України, варто очікувати на появу нових туристів. Якщо охочі до вражень та відпочинку люди забажають повністю оглянути Товтри, скільки часу їм доведеться витратити?

- Це питання, на яке важко одразу дати відповідь. Перш за все, варто враховувати вид транспорту та те, що вони захочуть побачити на своєму шляху. Якщо оглядати частину Дністровського каньйону, то це мінімум 4 години на теплоході. Якщо рухатися в напрямку Сатанівської перлини Городоцького району, то доведеться

Ініціатор акції Микола ТОМЕНКО та Олег ЯНКОВСЬКИЙ

подолати понад 100 км шляху.

Загалом на території нашого парку можливі практично всі види відпочинку. Це, в першу чергу, різноманітні туристичні маршрути - піший, водний, автомобільний, кінний, лижний. Загальнооздоровчий відпочинок, екскурсії, дельта-парашутеризм, мандрівка на повітряній кулі, любительські промисли (збирання грибів і ягід, рибальство, мисливство), кліматичне і бальнеологічне лікування. Ми маємо надзвичайно гарні місця відпочинку в районі сіл Сокіл та Гораївка, де розмістили свої візит-центри. За цілком символічну плату (2 гривні з людини та 4 гривні з автомобіля) можна відпочити, скільки забажаєш. Плануємо відкрити ще декілька подібних візит-центрів. Поблизу Бакоти мріємо утворити долину тюльпанів. Гадаю, це буде неперевершено!

Звичайно. Це Дністровський каньйон, який розтягнувся на чотири області: Івано-Франківську, Хмельницьку, Тернопільську та Вінницьку. Унікальна за своїм розміщенням і характеристиками є Баллава бухта з мисами Аїя та Фіолент. Там все зроблене руками природи, жодного людського втручання. І, звичайно ж, заповідник «Асканія-Нова», в якому збереглася велика кількість таких видів рослин і тварин, які зникають.

Переконаний - велика честь бути в списку лідерів і розділяти перемогу з найкращими природними чудесами України. Сподіваємося, що незабаром наш край поповниться ще одним чудом, але вже духовним. У жовтні має стартувати нова акція «7 духовних чудес України». Нині ми готуємо для участі в цій акції матеріали по «Залишках скельного міста» наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 2 червня 1999 р. занесений до Державного реєстру Національного культурного надбання.

- А чи не стануть добрі наміри гарно вимощеною дорогою до пекла, коли ті ж туристи, намилившись природними витворами, залишать після себе не менш вдалі «витвори», але вже з бруду та сміття?

- Вовка боїться - в ліс не ходити. Та й, сподіваємося, здоровий глузд все-таки перемає. Не заперечуватиму, що й досі стикаємося з цією проблемою. Проте в створених візит-центрах території підтримується в чистоті. Наші працівники ретельно за цим слідкують. Та й останнім часом підвищився рівень свідомості пересічного туриста, який уже не залишає після себе гори сміття, а навпаки - приводить до ладу вибране для відпочинку місце, адже планує наступного разу повернутися сюди ще раз.

- Олеже Іосиповичу, якщо турист сьогодні залишив невеличку купку сміття - то це одне, адже її завжди можна прибрати. Проте що робити з природоохоронними об'єктами, пошкодження яких призведе до змін чи навіть до повного знецінення?

- На сьогодні це питання й досі залишається без відповіді та не має чіткого законодавчого механізму врегулювання. З одного боку, об'єкт належить до національного природно-заповідного фонду і ми безпосередньо займаємося ним, а з іншого боку - є господар, наприклад, лісове чи якесь комунальне господарство. Така колізія в законодавстві не дає можливості повністю контролювати ті чи інші процеси та вберегти природу від руйнації. Всі ми бачимо, як вплинуло вирубування лісу в Карпатах на нинішній стан навколишнього середовища.

- Під час інтернет-голосування Ви, позв сумів, віддали свій голос за рідний природний парк, та чи були ще об'єкти, яким дарували свої симпатії?

Звичайно. Це Дністровський каньйон, який розтягнувся на чотири області: Івано-Франківську, Хмельницьку, Тернопільську та Вінницьку. Унікальна за своїм розміщенням і характеристиками є Баллава бухта з мисами Аїя та Фіолент. Там все зроблене руками природи, жодного людського втручання. І, звичайно ж, заповідник «Асканія-Нова», в якому збереглася велика кількість таких видів рослин і тварин, які зникають.

Переконаний - велика честь бути в списку лідерів і розділяти перемогу з найкращими природними чудесами України. Сподіваємося, що незабаром наш край поповниться ще одним чудом, але вже духовним. У жовтні має стартувати нова акція «7 духовних чудес України». Нині ми готуємо для участі в цій акції матеріали по «Залишках скельного міста» наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 2 червня 1999 р. занесений до Державного реєстру Національного культурного надбання.